

PACTE PER LA MOBILITAT DE BARCELONA

Grup de Vianants

5 de juny de 2012

01

Els Camins Escolars de Barcelona **Sessió de treball del grup de Vianants**

B

C

N

Índex

- Model de Mobilitat
- Què és el Camí Escolar
- Antecedents
- Com s'inicia el procés
- El model de coordinació municipal
- Un exemple d'itinerari
- Senyalització vertical i elements visuals de Camí Escolar
- Logo que identifica el Camí Escolar
- Què afavoreix el Camí Escolar
- Conclusions

El model de mobilitat i seguretat viària de Barcelona

Fomenta:

- Els desplaçaments a peu
- L'ús del transport públic
- L'ús de la bicicleta

Treballa:

- Per aconseguir una mobilitat segura, sostenible, més humana i basada en la bona convivència i en l'equilibri de tots els modes de desplaçament

Instruments:

El Pacte per la Mobilitat

Acord de participació entre societat i administració per treballar per la millora de la mobilitat i la seguretat viària

PMU Pla de Mobilitat Urbana

Document bàsic de planificació d'estratègies de mobilitat segura i sostenible – 2006-2012

Què és el Camí Escolar?

- Un projecte participatiu de ciutat que promou i facilita que l'alumnat tingui accés segur i agradable d'anada i tornada de casa a l'escola sense l'acompanyament d'un adult.
- Una estratègia educativa que fomenta l'educació en valors des del respecte, la responsabilitat, la solidaritat i l'autonomia.
- Un instrument de sensibilització: a través del treball amb les escoles s'arriba a les famílies, a la societat i es difonen missatges sobre mobilitat segura i sostenible
- Una aposta estratègica per fer més segurs els carrers i les places dels entorns escolars

Antecedents del Camí Escolar

Antecedents europeus:

- El Camí Escolar s'inscriu en el marc de la **Carta Europea del Drets del Vianant pel Parlament Europeu del 12/4/98** que promou el dret a viure en espais fets a mida de les persones i no dels vehicles.
- El 1994 es va completar la Carta amb el “**Car Free Cities**” promogut per la Comissió Europea i iniciat a 8 ciutats (Atenes, Barcelona, Bolonya, Bremen, Copenhague, Dordrecht i Palerm) amb la finalitat de recuperar l'harmonia entre persones i ciutats sense desprendre's de l'automòbil.
- Des de llavors, un dels referents més significatius el tenim a **Itàlia** a través de les publicacions del professor Francesco Tonucci amb el projecte “La citta possibile” on es treballa el camí escolar a Torí i a d'altres ciutats del Piemonte, Dario Manuetti presideix aquesta associació.
- **Nota: El 195 un article del New York Times** explicava que a Nova York es tancava la circulació de vehicles d'alguns carrers durant unes hores per facilitar que els infants poguessin jugar amb total seguretat.

Antecedents del Camí Escolar

- **Catalunya:** Antecedents històrics en la **Barcelona Republicana**, El Consell de l'Escola Unificada (CENU) de la Generalitat de Catalunya els anys 1936-39 recordava als ciutadans que si trobaven infants pel carrer amb un braçal o escut de l'Ajuntament vetllessin per ells, una manera de recordar que correspon a tota la ciutadania tenir la responsabilitat de la seguretat de l'alumnat.
- **Barcelona 1997 Jornades Mediterrànies de Seguretat Viària**, organitzades per PAT es presenta el projecte en un col·loqui: *Educació viària pares i mestres*.
- **Barcelona 1998 creació del Pacte per la Mobilitat:** Acord de participació entre societat i administració per treballar per la millora de la mobilitat i la seguretat viària. Un dels 10 objectius és vetllar per la seguretat viària.
- **Barcelona 1999** El Fòrum cívic de la Sagrada Família coordinat pel Districte de l'Eixample impulsen el Camí Escolar de l'Escola Tabor.
- **2000 L' Institut Municipal d'Educació (IMEB) de l'Ajuntament de Barcelona** a fomenta la implantació del Camí Escolar a partir del Projecte Educatiu de Ciutat.
- **L'Ajuntament l'inclou en el Pla d'Actuacions Municipal (PAM) 2000-2004 i 2004-07**
- **El Pla de Mobilitat Urbana (PMU):** document bàsic de planificació d'estratègies de mobilitat segura i sostenible – 2006-2012 ho contempla des del Pla de Seguretat Viària.
- **2007 l'IMEB inicia un nou model integral de funcionament:** es treballa entre la comunitat educativa amb el suport tècnic dels diferents departaments de l'administració (Districtes, IMEB, GUB, Mobilitat)

Com s'inicia el procés de Camí Escolar

El projecte de Camí Escolar està obert a totes les escoles, bressol, de primària o secundària públiques i concertades de Barcelona que voluntàriament demanin participar-hi.

Per fer possible el Camí Escolar és necessari el treball participatiu de:

- Les escoles, les AMPA, les famílies, l'alumnat*
- La xarxa social i comercial del barri*
- amb el suport tècnic de l' Institut Municipal d'Educació (IMEB)*
- del Servei d'Educació per la Mobilitat Segura*
- dels agents de Circulació de la Guàrdia Urbana*
- de l'Àrea de Prevenció, Seguretat i Mobilitat i*
- dels Districtes que són els que coordinen tot el procés de treball.*

- *Actualment a Barcelona hi ha **91 escoles** que participen en el Camí Escolar d'un total de **717**, la qual cosa representa que el projecte abasta un **12,70%** dels centres educatius de la ciutat*

Model de coordinació municipal del projecte de Camí Escolar

- **L'escola i l'AMPA** de comú acord decideixen treballar en el projecte de Camí Escolar i ho comuniquen al Districte .
- **El Districte** convoca reunió amb IMEB, GUB, Mobilitat i representants de l'Escola i l'AMPA. Tots aquests agents constitueixen la Comissió de Camí Escolar
- **El Districte** coordina tot el procés de treball i encarrega un estudi per conèixer els hàbits de mobilitat de l'alumnat. L'estudi defineix l'itinerari de Camí Escolar i les millores tècniques necessàries .
- **El Districte i Mobilitat** de comú acord revisen l'ordenació viària i la senyalització dels carrers de l'itinerari i planifiquen l'execució de les propostes viables de realització.
- **S'informa la Comissió de Camí Escolar** (AMPA, Escola i famílies) de quines propostes de millora es realitzaran i del calendari d'execució previst.
- Es realitzen les actuacions tècniques acordades.
- **El Servei d'Educació Viària de la GUB**, dinamitza l'itinerari de Camí Escolar amb l'alumnat fent sortides pràctiques i segures .
- **L'IMEB i l'AMPA de la comissió de treball** promouen la implicació de la xarxa d'entitats i comerciants del barri en el projecte.
- **El Districte, l'IMEB i l'escola**, organitzen la celebració per presentar l'itinerari a les famílies, i la xarxa d'entitats i comerciants del barri.
- **El projecte de Camí Escolar** no acaba amb la realització de les obres de millora i la presentació de l'itinerari, la Comissió continua treballant per mantenir actiu el projecte i corregir els desajustos.

Un exemple d'itinerari de Camí Escolar

Itinerari de Camí Escolar

- L'aranya de trànsit indica l'itinerari que l'alumnat fa cada dia a peu per anar a l'escola
- La diferent intensitat de color descriu el major o menor nombre de desplaçaments
- Les millores tècniques es fan principalment sobre aquests itineraris

Senyalització vertical específica de Camí Escolar

La senyalització avisa els conductors que:

- Es troben en una zona escolar
- Els infants poden tenir comportaments imprevistos

La senyalització s'instal·la als carrers propers a les zones escolars

Logo que identifica el Camí Escolar

- El logo de Camí Escolar es pinta en els dos sentits de circulació dels passos de vianants propers a les portes de les escoles
- L'IMEB edita uns adhesius que els comerciants col·loquen en l'aparador de les botigues per fer visible la seva adhesió i col·laboració amb el projecte

Logo identificatiu de Camí Escolar

Logo de Camí Escolar (IMEB)

El projecte del Camí Escolar afavoreix

- L'autonomia dels infants que van a peu a l'escola sense un adult
- El coneixement del barri
- Creació d'hàbits de solidaritat i d'identificació del risc
- Creació de sentiment de pertinença de participació
- Crea hàbits saludables, anar a peu o en transport públic
- S'eduquen els infants i indirectament s'intenta reeducar els adults
- Es fan millores tècniques als carrers dels entorns
- S'orienta petits i adults sobre quin és l'itinerari més segur per anar a l'escola
- Promou la reflexió compartida i el canvi d'actituds de grans i petits
- Prioritza la qualitat de vida, la bona convivència i el respecte de l'entorn mediambiental

Conclusions

- Els camins escolars no són únicament una eina de planificació per millorar la mobilitat i la seguretat viària a l'entorn de les escoles
- Són projectes transversals comunitaris que fomenten la transformació i millora de situacions col·lectives a través de l'organització
- Són una oportunitat per al desenvolupament de la xarxa social, la co-responsabilitat ciutadana i la recuperació de l'espai públic per a vianants
- El Camí Escolar és un projecte que no acaba amb la realització de les millores tècniques i la inauguració de l'itinerari, sinó que la Comissió ha de continuar treballant i per tant els tècnics de l'administració han de continuar fent del projecte de manera permanent.

Conclusió final

Tenir en compte que si no existeix la motivació i la implicació de l'escola, l'AMPA, les famílies, l'alumnat i el barri no hi ha projecte i per tant l'administració sola no ho aconseguiria.

Ajuntament
de Barcelona

B